

✠ ПОРАНА БОГ

ČASOPIS EVANĎELSKICH SERBOW

2. čislo

Budyšin, februar 1967

Lětnik 17

Hrono na mały rózĳ 1967

Chce-li što mjez wami wulki być, tón budź waš služobnik. Mat. 20, 26

Něhdy přińdžech z třilětnym hólčkom k swójbje we wosadže. Džěsću praješe tam něchtón: „Ach, to je tola mały Michalk!“ Hólč pak to raznje wotpokaza prajo: „Ně, ja sym wulki.“ To běše mi tajke prawe přirunanje za čłowske wašnje: Čłowjek chce přeco wulki być, na každy pad wjetši hač wón runje je, wězo wulki nic po dolhosći, ale po nahladnosći a česći.

Jezus to w našim hronu wuraznje připóznawa. A wón tudy samo puć k tomu pokaza, mjenujcy być služobnik! To pak zaso po čłowskej woli njeje. Kak husto chce někotryzkuli něšto plaćić a wulki być z tym, zo so „wulce čini“! Kak husto spyta to docpěć po puću mocy a sebičnosće. Druhdy wjeđeše tajki puć samo přez čěta druhich, hdyž na příklad spominamy na fašistiskich mócnarjow a druhich!

Cyle hinak běše zadzerženje našeho Zbóžnika. Wón je sam najlepší příklad našeho hrona. Zo je wón jedyn wulki swětowych stawiznow, to je daloko a šěroko připóznate, tež hdyž druhdy w nim jenož widža wulkeho předarja a lékarja, mócného pomocnika a dobročela, haj samo přenjeho socialistu abo podobneho. Za nas je wón wulki, mócný Zbóžnik a Wumóžnik. A jeho wěc je wulka po cyłym swěće. Hdyž nětko něhdže 3 miliardow čłowjekow na zemi ličimy, dyrbymy wědžeć, zo je z tych 877 milionow křesćanow. Z tym jedna so při tym wo najwjetšu a najsyljšu nabožinu na zemi. Potom hakle scěhuje islam ze 427 mil. přiwisnikow. Haj, za swojich wučobnikow džensa, potajkim za tajkich ludźi kaž ty a ja, woznamjeni Jezus tež džensa hišće něšto a je jedna wulka a rozsudzaca awtorita, nadžijomnje! A tež scěhowane, hačrunjež je to jenož jedyn zwonkowy fakt: Po Jezusu, to rěka po jeho narodže liča džensa oficijelne lěta. Ale na kajke wašnje je so Jezus sam wulkeho scěnił? Z tym, zo njeje wón přišoł, sebi dać služić, ale zo by wón „sam služil a swoje žiwjenje dał k wumóženju za jich wjele“.

A po tutym puću mamy za nim chodźić, hdyž chcemy my tež něšto być a plaćić. Džensa njeha něchtón rady služobnik być. Radšo chcedža ludžo wjele zaslužić a nic služić. Ale njeje to poprawom normalny puć čłowjeka docyła, zo dyrbješe najprjedy wuknyć — „wučbne lěta njejsu žane knježe lěta“ — a služić, prjedy hač bě sam wulki a swój wuznam

Słyšeć, ale woprawdže słyšeć

Husto so mi wobkruća: „My słyšimy každu njedželu Božu službu w radiju.“ Tak přédowanje Božeho słowa tež do tych domow přińdže, hdžež měnjachmy, zo su so Bohu wocuzbnili. Što móže wědžeć, kak wjele žohnowanja na tajke wašnje so do našich domow wusyla? Budžmy džakowni, zo Bože słowo tak bohaće mjez nami bydli.

Ala: Hač drje woprawdže wšitcy na přédowanje posluchaju, kotrymž njedželu rano z počnej mocy Bože słowo do wuši dže? Snano ma swójbba dobre a někak pobožne začuće: Nětkle smy kemši. Cyła stwa je počna Bože služby. Ale dawno su kemše hižo nimo a tež přichodny přednošk a što wě kajka hudžba. Ničtón to pytnyl njeje. Mać je blido přihotowała za pózdnje kofejpicě. Nan je so truhał a džěći harowachu. Přédowanje su při tym skomdžili a samo Wótčenaš je wo jstwy pobyl a domjacy so njejsu sobu modlili.

A hdyž so jich póndželu prašeš: „Šće wčera Božu službu słyšeli?“ „Haj, wězo! To my tola každu njedželu činimy.“

Słyšeć — ale woprawdže słyšeć!

Hdyž smy słyšeli, njeje hišće prajene, zo je Bože słowo žiwa móc našeho žiwjenja. Hdyž dwělowanja na nas přińdu a zorno Božeho słowa nam zebjeru, kaž ptački žito, kotrež na puću leži, što je potom z našej wěru? Hdyž je nas přédowanje zahoriło, zo wjesele wote mšě džemy, a w spytowanju je zabudžemy, što je wone nam pomhało? Hdyž je Bože słowo w nas zeschadžało, ale starosće a wjesela tuteho swěta je zaduseja, potom je z nami hubjenje hač prjedy.

Štož pak je Bože słowo słyšał, woprawdže słyšał, a je jo wobchowal w pěkněj a dobrej wutrobje, tón přenjeje wjele plodow w scérpliwosći. Teho žiwjenje je bohate, hodne, rjane, zbóžne — haj lochke, přetož Chrystusowe sprah je lahodny a jeho brě-

měješe. A za wulkosć we wěcach wěry a w Božim kralestwje njeje žadyn druhi puć hač tón, kotryž Jezus tudy pokaza a po kotrymž je sam šoł nam k wumóženju a k příkladej!

Mój křesćijano, za mnu dži, dži za mnu, Chrystus rjeknje; so zaprěj sam, križ na so wzmí, njeh duša swětej čeknje; budź mojom' hłosej poslušny, we žiwjenju mi podobny.

La.

mjo je lochke. Tajki čłowjek njestona, ale čini to swoje swěru w nadžiji a w dowěrje do Boha. Bóh jemu móc dawa, zo z křidłami horje leći kaž worjoł, zo běha a njewustanje, zo chodži a njewostabnje.

Tajkich mamy mjez nami. Woni su šoł zemje. Njeje to k zadwělowanju, zo naš Knjez w přirunanju wo štworakej roli nam wopisuje, kak jenož štwórty džěl připoslucharjow dobre plody wěry přinješe? Zlě to je. Bóh chce, zo by wšitkim pomhane bylo, zo bychu wšitcy k prawemu póznaću wěry přišli. Cyrkej, čłowjestwo pak je žiwe wot tych dobrych plodow, kotrež zawěrnje pobožni přinjesu — třićeći króc, šěsćdžesać króc, haj sto króc.

Tak njeslyšimy zadwělowanje z Jezusowych słowow ale wjele bóle radostne wjesele, zo činjerjo Božeho słowa, tak wjele plodow přinjesu.

Jezus chce, zo by tež ty dobre plody přinješ. Kajka je twoja wěra? Džensa plomjenita a jutře liwka? Kajke je twoje džělo? Sprócniwe, bolostne, slabe, bjez lubosće a horliwosće? Jezus no chce tebe swarjeć, je-li temu tak. Jemu je tebe žel. Přetož to njeje móc swjateho Ducha. To je dušina dračina. To je chuduška rola, kotruž wšak njesmě ničtón zaccpěwac. Chrystus chce tebe do swěta stajić, k čerstwej wodze swojeho słowa dowjesć, zo by so zhrabał, zo zesylnił, znutřkowneho bohatstwa nabył a potom wot toho, štož sy dóstał, bohaće wudželował.

Jezus tebi njekaza:

Ty dyrbiš swoje staranje wostajić.

Ty njes-něš dwělowac.

Ty njesměš so wjeselić na zemskich a swětnych kublach.

Tak Jezus nam njezakazuje, ale wjele bóle wón nam praji: Štož ma wuši k slyšenju, njeh slyši. Nic wochudnyć, ale přiběrać na duchownych kublach.

A zaso wróco k našej Božej službje w radiju! Wuži wajmy swěru tule možnosć, ale woprawdže nutrnje. Hdyž je njedželu rano tak daloko, potom wostaj wšo džělo. Sydn so ze swojimi swójbny. Přińdže-li w tym wokomiku susod k wam, njedajće so mylić. Njeh so wón k wam přisydnje a sobu poslucha. Za waše dobre abo mjenje dobre rozrěčowanje je po kemšach hišće časa dosć. Njeh radio přez Božu službu swjeći waš dom. Modlće so z hłosom Wótčenaš sobu. Wy změjeće žohnowanje z toho.

Mróčele a jasne njebjjo

Naša jězba 1966 po ČSSR · Podal Gerhard Wirth

(Pokročowanje)

SUMAWA

Sumawa

ze swojim wjesołym njebjjom,
ze swojimi pisanimi wjeskami,
hdžež stare, čmowe lěsy šumja
hdžež so čí lochko dycha
a wutroba so wjeseli,
to je sama čícha, rjana poezija.

Tam na horje

wyše městačka,
na kóncu polow a łukow
pod halozaty štom so sydnyč
a hladač
a sonič
wo ničo so starač,
na žaneho čłowjeka z horkosću
spominač,
jenož rjane, dobre mysle myslič!

Po chójnach chodźić,

kusk za hribami hladač,
tam a tu jednu jahodku sej šćipnyč,
před mócnym šmrěkom pozastač,
po nim horje zhladować
po swižnym zdónku,
horje k njebjjesam.

Hdyž mi snadź za krótkte lěta hižo
wjace njeponědže wo sensacisku turi-
stiku, ale bóle wo nutrne dorozu-
mjenje krajiny a jej wobydlerstwa,
potom bych rady hišće raz sej dojeđ
do Sumawy. Na dvě, tři njedzele.

Sumawa ze swojimi wulkimi lě-
sami je dała w Sušicach nastač wo-
sebitej industriji šwabličkow. Ze Su-
šic slachu šwablički daloko do swěta,
hač do Činy a Japanskeje. W mě-
šćanskim muzeju wobhladachmy sej
stare, zajimawe mašiny za dzělanje
šwabličkow. Tam je tež wobšěrna
zberka etiketow, kotrež běchu na
šwabličkowe tyzki nalěpili.

W muzeju w Sušicach bě wjele wu-
stajene wo spisowacelu Klosterman-
nu a wo narodnym budźičelu Fiale.
Wobaj mi hišće znataj njejtaj. Zaso
jedyn nadawk za našich lubyh čě-
skich přečelow: Chceće nam skrótko
něšto wo tutymaj mužomaj napisać?

Na stanowanišću w Sumawskich
horach dach so do rěčow z jednym
Čechom.

„Wy sće z Łužicy? Što drje mojej
šulskaj towaršej Jurij Henčl a Jurij
Cyž činitaj? Znajće jeju?“

„Wězo sym wobeju derje znał a jeju
rady měł. Wobaj staj w młodych lě-
tach wumrětoj. Jurij Henčl z Kozarc
poła Chrósćic jako student a Jurij
Cyž bórže po wójnje přečerpjwši jako
swěrný Serb wjele křiwdy a přesčě-
howanjow pod fašizmom.“

Dołho rěčachmoj wosebje wo lu-
bym Henčlu. Naju wutroba so horješe
spominajo na čisteho młodźenca, hor-

liwego Serba a Słowjana, naju wo-
beju přečela — před 35, haj 40 lětami.
Jeho lubosć bě sylna dosć, po lětdže-
satkach namaj cuzymaj so dač spře-
čelić.

Po přenjej swětowej wójnje studo-
wachu někotři serbscy młodźency na
českich šulach — mjez nimi tež Jurij
Henčl a Jurij Cyž. Wobaj so tehdom
zahorištaj za Serbstwo a Słowjan-
stwo. Jurij Henčl chcyše serbske
dzěći z horcej narodnej lubosću roz-
wučowač; zo bychu tež wone swoju
rjanu mačersčinu lubo měle. Někotre
lěta běše naš „hlowny starši“. Rjane
běchu wšě schadzowanki, kotrež je

Cyrkwiska věža w Horšovskim Týnje pod
Sumawu

z nami serbskimi studentami wu-
hotował. Rjane běchu wječory Serb-
skeho blida w Lipsku, hdyž bě wón
mjez nami. Pilny, porjadny, narod-
nje wubudzeny serbski student. Wón
njeje dostudował. Suchočina jeho nu-
zowaše ze studijom přestač a do
Šwicy na lěkowanje hič. Podarmo!
Hdyž běch ja w lěće 1935 swoje pru-
wowanie w Lipsku zložil, mi wón
wutrobnje zbožo přeješe, zo sym nětk
„hotowy“ a směm mjez Serbami skut-
kowač. Z jeho słowow klinčeše zrudo-
ba wo jeho młode žiwjenje, zo nje-
budže ženje móc stač jako serbski
wučer před serbskimi dzěćimi. Bórže
jeho pochowachmy na Chrósćanskim
pohrjebnišću k poslednjemu měrej.

Jurij Cyž — „žerdka“ wot nas mje-
nowany, dokelž běše tajki dołhi a je so
pozdišo pod fašizmom jako prawiz-
nik swěru k Serbstwu wuznawał a za
njo čerpjel. Po wójnje je so aktiwnje
wo Serbow lěpši přichod přewozał,
ale tež wón nam bohužel přezahe na
suchočinu wumrě, zawostajiwši

w Praze młodu wudowu a dvě lubej
džowčičce.

Měj džak, luby njeznaty přečelo, za
tule rjanu, njenadžitu, želniwu roz-
mołwu tam na Sumawje!

Njeznaty přečel? Je tole možno?
Mój tak wutrobnje hromadže so roz-
rěčowachmoj, zo ani za nuzne a trěb-
ne njemějachmoj, so mjez sobu za
mjenom prašeč. Tak je mi wón nje-
znaty wostał a je tola mój přečel.
Štož ze mnu hromadže na swěrného
swěru spomina, je mój přečel — njech
tež bjez mjena.

Něšto za beatlow

1724 zakaza bamž Benedikt XIII.
kardinalam a duchownym scyla no-
šenje dołhich wlosow a wulkich pa-
rukow. Tež broda so bamžej njelu-
bješe, tak zo so kapucinojo pasechu
jemu na woči hič. Jako kardinal Al-
beroni z paruku na Bože Čěto k pro-
cesionej přindže, prikaza jemu bamž,
zo by so hnydom wotsalil! — To bě-
chu časy!

Kurić zakazane!

Z časow bamža Innocenca XII.
(1691–1700) je nam zachowany de-
kret, w kotrymž so duchownym za-
kazuje na Božej mši kurić — wosebje
to činjachu kanonikojo a družy kle-
rikarjo, přítomni na Božej mši w
chórje. — Ze samsneho časa pochadza
zakaz, kiž so měri na wjesnych fa-
rarijow: wóni njesmědza swoje psy
sobu kemši brač, kiž lěhachu před
wołtarjom pódla svojego Božu mšu
swječaceho knjeza abo běhachu po
presbyteriju. Zakaz so wopodstatni
z tym, zo so to njesuša a zo so lu-
džo na kemšach přítomni boja! —
Džensa sej jenož hišće druhdy kóčka
do cyrkuwe zaběži abo lastojčki a
druhe ptački smědza w nej wjesele
Bohu chwalbu spěwac!

Lotto pod ekskomunikaciju!

W lěće 1727 zakaza so kruće za
Rom hrače lotta. Wosebje duchow-
nym bě tuta pjenjezy rubjaca zaba-
wa zakazana. Jako zakaz wjele nje-
wuskutkowa, bu wulka ekskomuni-
kacija tym připowědžena, kiž bychu
sej zwěрили lotto hrač.

Katolski Posol

Z džěcaceho erta

Kaž přeco čitachmy srjedu, 25. ja-
nuara — Ptači kwas — rano po sně-
danju z džěćimi Ochranowske hesło.
Naša mała wósomlětna derje wě, zo
je staro-testamentski tekst, hesło,
„losunga“, kaž němske słowo praji,
losowany a nowo-testamentske hro-
no, „wučbny tekst“ wuzwolony, husto
po wosebitej powaze tuteho dnja,
potajkim hdyž so jedna wo swjaty
abo někajki wopomjenski džeň.
A jako nětko na tutym 25. januaru
tam steješe: „Njepředawatej so dwa
wroblej za pjenježk? Ani jedyn nje-
padnje na zemju bjez wole wašeho
Wótca. Tohodla njebojće so; wy sće
lěpši dzyli wjele wrobłow.“, praješe
naša mała: „Nic wěrnó, to tu wo
wrobloch so wóni w Ochranowje to-
hodla tak wuzwolili, dokelž je džensa
Ptači kwas!“ — To běše wot džěsca
derje wobkedžbowane, ale najskerje
w Ochranowje kaž tež hewak w
Němcach wjele njewědza wo Ptačim
kwasu, dokelž so tu jedna wo stary
serbski pohanski naložk!

Bože słowo

žada sej našu kedžbnosć.

Bože słowo

sej dobudže našu lubosć.

Bože słowo

dawa nam móc k dobrym skutkam.

Bože słowo

budže jasne swětło na twojim puču.

W.

Smjerc

Iwan Sjergjejewič Turgenjew 1818—1883

Z ruštiny swobodnje zeserbščił W.

Ja mam susoda, tón je mlody knjěz a mlody hajnik. Na jednym krasnym ranju w juliju doječach k njemu z wotmyslenjom, zo bychmoj hromadže štoj dźiwje kokoše honić. Wón bě ze mnu přezjedne. „Jenož —“, wón praji, „mój pódzemoj k mojim čłowjeckam, k Zuše. Ja pohladam tež hišće na Čaplygina. Znajeće mój dubowy lěs? Jón za mnje rubaju.“

„Póndzemoj!“

Wón přikaza konja sedlać, a mój so wotsalichmoj.

Mój přelězchmoj na městno, hdžež drjewo puščachu. Tuž tam ze šumjenjom štom padny. A hnydom na to slyšachmoj wołanje a rěčenje. Po někotrych wokomikach přiskoči namaj napřečo mlody dželačer, wšón blědy a rozdrěty.

„Što je? — Hdže běžiš?“ woprašo so jeho Ardalijon Michajlič.

Wón hnydom pozasta.

„Ach Knježe Ardalijono Michajličo, běda!“

„Što je?“

„Maksima, Knježe, je štom pobil.“

„Na kajke wašnje? Hejtmana Maksima?“

„Hejtmana, Knježe. My rubachmy jasnik, a wón tam stejí a hlada — a steješe, steješe — a dže po wodu k žorłu: slyš, jemu chcyše so pić. Nadobo so jasnik wali a runje na njeho. My jemu woťachmy: Běž! Běž! Běž! Wón by móhl so na bok čisnyć, ale wón čeka... Wón bě so wěsće

nastrožil. Jasnik jeho z hornimi hałozami dosahny. Čehodla so jasnik tak ruče powali — Knjěz jón znaje — snadž bě wón znutřka zhnity.“

„Nó, što? Maksima porazył?“

„Porazył, Knježe.“

„Do smjerce?“

„Ně, Knježe, hišće je žiwy, ale nozy a ruce stej złamanej. Ja runje běžach za Seliwjerstyčom, za lékařjom.“

Ardalijon Michajlyč da do wsy dolećeć po Seliwjerstyča. Wón sam chětre dojecha na pušćnišo. Ja za nim.

Mój nadeńdžechmoj wboheho Maksima na zemi ležo.

Na džesać muži steješe wokoło njeho. Mój zlězchmoj z koni. Wón lědma stonaše. Zrědka woćini woći. Kaž z pođziwanjom so rozhladowaše a kusaše na zmódrjenej hubje. Broda jemu třepotaše. Włosy běchu na čolo přilěpjene. Hrudž so njestajnje z dychanjom zběhaše. Wón mrěješe. Lochki chlōdk mlōdeje lipy čicho na jeho wobličo padaše. Mój so k njemu nachilichmoj. Wón spōzna Ardalijona Michajlyča.

„Knježe“, wón porěća, lědma zo bě slyšeć, „po popa — pošlać — přikažće — Bōh je mje chlōstał — nozy, ruce — wšo złamane — džensa — nje-džela — a ja — swoje džěci njejsym puščił.“

Wón mjelčeše. Jeho duseše.

„Moje pjenjezy — žonje — žonje mojej — dajće — po wotčehnjenju

dawkow — Onisym wě — komu — sym — ja što dožny.“

„Po lékařja smy pošali, Maksimje“, rjekny mój susod, „mōže być, zo hišće njewumrěješ.“

Z wulkim napinanjom wón hišće raz woći woćini.

„Ně, ja wumru. Tamle — wona, wona dže. — Wodajće mi, přeceljo, we čimž — —“

„Bōh tebi woda, Maksimje Andrejičo“, prajachu dželačerjo z jednym hłosom dybawje a sčahnychu sej čapku „Wodaj tež ty nam!“

Nadobo z hłowu střase, podychny hluboko.

„Wón njesmě tu tak sam wumrěć“, zawoła Ardalijon Michajlyč, „podajće z woza matu a donjesće jeho do chorownje.“

Dwaj skoćišťaj k wozej.

„Ja sym pola Efima — Syčkowskowo —“, šepťaše mrějacy, „konja kupil — zawdawk sym zaplaćil — tak je koń mój — a tež žoniny.“

Woni počachu jeho na matu klasć.

Wón zaso zatřepota — kaž zatřelny ptačk — a so sčahny. —

„Wón je wumrěť“, bōrbotachu dželačerjo.

Mój so mjelčo sydnymchmoj na konja a wotjěchachmoj.

Smjerc wboheho Maksima nućeše mje přemyslować. Na wōbdziwanja hōdne wašnje mrěje ruski čłowjek. Jeho dušine položenje před wumrěćom njemōžeš tak wobhladować, kaž by jemu wšo jedne bylo abo kaž by tupy byl. Wón mrěje — runje kaž so někajka liturgiska forma dokonja — zymny a prosty.

(Přichodnje dale)

Ž wosadow

Cyrkwinske lěto 1965/66

w Klukšanskej wosadže

Klukšanska wosada steješe w cyrkwiskim lěće 1965/1966 we wěstym nastupanju před nowym započatkom. Bratr farar Meltka je so do Pötschau pola Lipska přesadził. Jako nowy farar bu 27. februara přez serbskeho superintendenta Gerharda Wirtha jeho syn Pawoł Wirth ordinowany a jako farar Klukšanskeje wosady postajeny. Wosada jeho lubje powita. Cyrkwinscy předstejičerjo z elanom do džěla zapřimnychu. Zhromadnje so puć wotyknje, kiž chcemy w našim džele hić. Wot spočatka bě widžeć, zo njebudže to lōchki puć. Ma so tak wšelke znowa zrjadować. Tola wosada je wotewrjena. Na kublanskim dnju w Budyšinje so wōbdželi wjetša ličba, a tež na Serbskim cyrkwiskim dnju w Bukecach bě na 60, byrnjež bě transport katastrofalny. Wotebērarjom „Pomhaj Bōh“ je w našej wosadže runje 70, ale bychu to móhli na 150 hač do 200 być. Chcemy tola Bohu džakowni być, zo móže so tute lopjeno čisćeć. Podobnje je ze serbskimi kemšemi. Kōždu druhu njedzelo so swjēća w našej wosadže serbske kemše. Bohužel je jenož wokoło 15, na swjēdenjach

wokoło 20 kemšerjom. Najmjenje kemšerjom přińdu z Klukša sameho, kaž tež Klukš jenož 4 wotebērarjom „Pomhaj Bōh“ ma (Połpicy 16 čitarjom). Smy tohodla tež serbske kemše w Połpicach swjēcili. Wopyt bě poměrnje dobry. Tež w tutym lěće chcemy zaso w nalěču serbske kemše w našej holanskej wjesce swjēcic. Wy sće lubje prošeni, naši a Boži hosćo być. „Nowa doba“ Wam dzeń a hodzinu wozjewi (přeco sobotu).

Do našeho cyrkwinskeho předstejičerstwa nadzijamy so dweju mlōdeju Serbow dóstać. Knjěz Walter Cabran ze Zdžery je nam hižo přisluibił. Knjěz Martin Hämsch z Čělchowa, wón serbsce rozumi, budže nadzijomnje nowy předstejičer za Čělchow. Bōh daj nam tuteju do našeho rjadu! Knjěz Hermann Čabran je staroby dla wotešoł a tak njebě za Zdžerju předstejičerja. Knjěz Pawoł Liška z Čělchowa prošće dla staroby wo wotpočink. Zaplać jimaj Bōh wšu prócu wo jeho wosadu.

Konfirmirowani buchu 39. Wukřěci su so 22. Wěrowane buchu 3 pory. Křesćanscy buchu 26 pochowani. Jedyn je z cyrkwyje wustupił.

Bōh žohnuj našu wosadu a wšitke stawy po jeho hnadže!

Mamy wšu přčinu, džakowni być. Po lětach trubichu Klukšanscy zawnišća zaso k Božej česći. Budu to

njezapomnite hody. A nětko hižo so zaso pilnje zwučuje na jutry.

Jónu za mēšac so zeńdu žony na žōnsku službu. Je to hižo stara tradicija, zo je to nahladna ličba a swěrný kruh. Samo z Kupoje a Jatrōbja ze swojimi kolesami přiĵedu. Za to pak z Čělchowa, z Kobjelnje a z wsow dale k połnocy nihtō nje-přińdže.

Nabožina so wotmēwa na třoch městnach: w Klukšu, hdžež nam knjeni Schattelowa z Budyšina lubje pomha, w Kupoji pola Raškec a w Połpičanskej kapale.

Bože služby na našich wjeskach su so jenož jara zrědka wotmēwali. Z wjesłosću hlada wosada na Młodu wosadu, kotraž so kōždu srjedu schadzuje. Prawiđlownje so zeńdu hōlcy. Hōlcy hišće nimaja prawy zwisk.

Rakecy. Wukřěciło je so 40 (49) džěci, pačerskich džěci bě 57 (44), wěrowanjom smy 10 (10) a pochowanjom 60 (55) měli. K Božemu blidej bě 1443 (1686).

Wosadni w Hermanecach a Wysokej su dotwarili mału kapału, kotraž služu ewangelskim a katolskim wosadnym. Njedzelo, 23. oktobra, mējachmy tam přenje ewangelske kemše. Na wšěch dotalnych Božich službach mējachmy wjace hač 100 kemšerjom. Časy su nimo, w kotrychž Hermančenjo a Wysočenjo njedzelo za njedzelo do Rakec kemši chōdzachu.

Nětko pak su slubili, so swěrnje na Božich službach w Hermanecach wobdzělic.

Wosebje wjeseliła je so stara Šimanowa nad nowotwarjenej kapału. Wona bě 16 lět pola syna w Americe a je so nětko, 87 lět stara, do domizny wróciła. Serbsce rěčec so jej wjace njehča, ale Pomhaj Bóh čita hišće swěrnje, do kotrehož je prjedy sobu dopisowała. Jara so zajimuje za wšitko, štož so stawa mjez ewangelskimi Serbami.

Wo ordinaciji a zapokazanju nowego fararja je so w Pomhaj Bóh hižo pisalo.

Naš stary luby kěbětár, knjěz Funka, měješe w oktobrze swój 40lětny kěbětárski jubilej. Dokelž bě hižo někotre lěta prjedy pomocny kěbětár w Rakecach, je tutón jubilej před někotrymi lěty swjećił. Z 78 lětami wón swoje zastojnstwo hišće swěrnje zastara. Hačrunjež móžeše wosadny farar dweju noweju kěbětárjow do zastojnstwa zapokazać, bjez knjeza Funki njeńdže. Na nimale wšitkich Božich službach, při krćenjach, wěrowanjach a chowanjach cyłu kěbětársku službu přewozmje.

Nimo nowego fararja a noweju kěbětárjow, kotraž matak tež funkciju domownikow a so wo pohrjebnišća starataj, smy w léce 1966 přistajili nowu pokładnicu, kotraž je zdobom zběračelka cyrkwinskih dawkow. Wona měješe hnydom na spočatku zamołwity nadawk, na to hladać, zo mějachmy za dokładne wobnowjenje farskeho doma přeco dosć pjenjenz w pokładni. Bjez wulkeje podpěry a pomocy wosadnych pak njeby možno bylo, za 37 000,— hr. wosadny centrum a bydenje fararja tak rjenje wobnowić. Mamy wšu přičinu, wšitkim darićelam a pomocnikam wutrobnje so dżakować.

Zhromadnje ze wšitkimi wjesnjami je so tež mjez wosadnymi wo přetwarje stareje rowneje chěžki do čakarnje diskutowało.

Mějachmy tutón přetwar tola za dobre, dokelž so přez to rozpadaj stareho rjaneho rownišća wobara a rjany nahlad wot hłowneje drohi na našu cyrkej so přez natwar noweje čakarnje njezniči.

Mjenować chcemy znajmjeńša zajimawy diskusijny wječor z fararjom Grüberom z Berlina, kiž je zamołwity za wosadne žiwjenje na wsach a rjanu adwentsku hudźbu, kotruž nam Budyska „Domkantorei“ poskići pod nawjedowanjom knjeza cyrkwinskeho hudźbneho direktora Nöbela.

Młoda wosada so zeńdže prawidlownje w třoch skupinach. Křesćanske žony so schadźuja měsacnje w Rakecach, Hermanecach a w Sćeńcy. Křesćanske maćerje su so nětko dźělili do skupiny za starše a za młode maćerje. Za wosadnych, kiž so zajimuje za teologiske prašenja, mamy měsacnje zhromadny wječor. J. L.

Bukecy. Hłowny podawk w cyrkwiskim žiwjenju zašleho lěta běše na koždy pad **Serbski cyrkwinski džen** 18./19. smažnika — znajmjeńša za serbski džen našeje wosady, ale wězo so tež Němcy na tym džen měli. Na tym městnje směmy hižom dženka přispomnić, zo přeprosymy za při-

Kublanski džen 1967

póndzelu, 6. měrca, wot 9.00 hač do 16.00 hodź., w Budyšinje na Hornčerskej hač

**Božo, swjeć našu wutrobu,
zo bychmy z Tobu prawje rčeli,
zo bychmy z čłowjekami prawje
rčeli.**

Prědować budže farar Jan Lazar-Rakečanski, přednošować budžetaj fararje

**Gerat Lazar-Bukečanski
Pawol Wirth-Klukšanski**

chodne léto do Bukec na kublanski čas serbskich cyrkwinskih sobudźelačejow, kotryž běše hewak w Ochronowje a kiž dyrbi so přichodny kroć wotměwać — da-li Bóh — wot 12. hač do 15. februara 1968. — Nětko pak wšelake z wosadneho žiwjenja: Po našej kartaji mamy 3 620 wosadnych, 1 720 ženjenych, 900 dźěci a młodostnych niže 18 lět, 340 młodostnych wyše 18 lět a 653 druhich samostejacych. Wukřiło je so w léce 1966 41 dźěci, 19 hólcow a 22 hólcow. (W léce 1965 běše to 37 dźěci, 18 hólcow a 19 hólcow). Konfirmandow mějachmy 59, 31 hólcow a 28 hólcow (1965: 58 dźěci, 30 hólcow a 28 hólcow). Wěrowanjow běše 4 tu (léto prjedy 12), wězo dyrbimy k tomu hišće přiličić te wěrowanja tajkich mandželskich, kotřiž dyrbjeli so poprawom w Bukecach wěrować, kiž su so pak dali přepokazać do druhich wosadow, wosebje do Oybyna, a to běše 5 wěrowanjow, tak zo wotpowěduje 9 wěrowanjow w léce 1966 ličbje léto prjedy z 12 wěrowanjemi. — Wumřeli su 48, 22 muskich a 26 žónskich. (Léto prjedy běše tež 48 njebočićich.) Najstarši bě přesydlenc Bjedrich Renner z Čornjowa, kiž bě 95 lět a 8 měsacow stary. Najstarši Serb bě Herman Kunča, prjedawši wjesnjanosta we Wujezku, kiž je dopět starobu 94 lět a 8 měsacow. — Spowědných běše 1 365 (léto prjedy 1 307), a to 490 muskich a 875 žónskich. 1 205 (1 123) su so wobdzělili na němskej spowědzi a 160 (184) na serbskej. To je 38,2 proc. wosadnych! Doma woprawjenych běše 120 starych a chorych, 43 muskich a 86 žónskich; Němcow běše při tym 72 a Serbow 48. — 4 su z cyrkwy wustupili (léto prjedy 5); zasko zastupil je jedyn (kaž 1965). K tomu je jedyn z katolskeje cyrkwy do ewangelskeje cyrkwy přestupil a runje tak jedyn z ewangelskeje do katolskeje. Woprowali su wosadni při krajno-cyrkwinskih a wosadnych kolektach, při bibliskich hodžinach, při zběrkach na hasach, za wobnowjenje cyrkwy, za zwonkowe a znutřkowe misionstwo a za „hlódnych na swěće“ wjace hač 20 000 hr. Wšitkim darićelam so wutrobnje dżakujemy.

Bukecy. Złoty kwas swječeštaj 18. januara 1967 knjěz Arnošt Rjenč a knjeni Marja rodž. Wakerec z Bukec. Wobaj staj swěrnaj a wědomnaj Serbaj. Wón je w tudomnej wokolinje daloko znaty jako „stólcytwarjer Rjenč“, wona je dżowka stareho knjeza Korle Arnošta Wakera, na kotrehož móžeja so starši wosadni

pola nas hišće derje dopomnić, dokelž běše dolholětny swěrný cyrkwin a cyrkwinski pokładnik. Kak rjenje je, hdyž tajki jubilejny porznowa Bože žohnowanje dostanje w Božim domje před Knjězowym woltarjom, kaž so w tym padže tež sta. K zelenemu, wójnske mu kwasej měještaj tehdom w zymnym januarje léta 1917 wokoło 30 stopjenkow pod nulu. K złotemu wěrowanju pak bě wjedro poměrnje mile! Bóh Knjěz žohnuj dale lubeju stareju mandželskeju z dźěćimi a z dźěćidźěćimi!

Bart. Na swjedženju třoch kralow smy na Bartskim pohrjebnišću pochowali Hanu Benšec z Bukojny, 83 lět staru. Čehodla spominamy na jeje žiwjenje a wumrěće wosebje? Štó je wona byla? Serbska ludowa pěsnjerka, swěrna pobožna duša. Před něhdže 35 lětami je wona někotre lubosćiwe pěsnički pisała a w „Pomhaj Bóh“ wozjewiła. W swojej ponižnosći a měrniwosći wotpokazaše kruće wšu česć a chwalbu; tohodla steještaj pod jejnymi pěsničkami jenož pismikaj „H. B.“ — Z dżakownosću so dopominamy na jeje čiche žiwjenje a skutkowanje za křesćanski serbski lud. Bóh chcył dopjelněc jejnu próstwu w jejnej štůcy:

„A dušu tebi poruču,
hdyž jónu woči zańdželu.“
(Pomhaj Bóh: winowc 1929).

Bart. Rozprawa léta 1966 (w spin-komaj 1965): Tu dósta swjatu krćenicu 20 (24) dźěci a to 10 hólčow a 10 hólčow. — Swój krćenski slub wobnowi 24 (25) dźěci. — Wěrowanjow bě 8 (3), připowědanjow 9 (2). — Pohrjebow smy měli 19 (17) a pochowanje 2 popjelnicow. — Ličba spowědných bě 619 (719). — Wustupow z cyrkwy žanych njebě. — Wunošk cyrkwinskih kolektow a dobrowólnych darow atd. bě kaž dotal. Za wšo wutrobný dżak! —

Hačrunjež hišće wjele dźěta za wobnowjenje a wuporjedenje Božeho domu a fary čaka, wjeselimy so tola, zo su železne wrota za naše nowe pohrjebnišće připrawjene. Wóz za kašće budže wolóženje za nošerjow na puću wot čěłoweje hale na pohrjebnišće. 1. septembra 1966 je dotalny wosadny farar na wotpočink šof, wobstara pak hišće tuchwilu farstwo w nadžiji, zo bórže nowy farar jo přewozmje. Bóh chcył k tomu puće pokazać a žohnuj našu wosadu!

Njeswaćidlo. W léce 1966 (1965) mějachmy: krćenjow 47 (35), konfirmacijow 44 (49), wěrowanjow 8 (13), křesćanskich pohrjebow 54 (35), spowědných 1082 (1162), mjez nimi serbskich spowědných 164. Bože služby w Njeswaćidle: 45 serbskich, 63 němskich; w Zarěču 2 serbskej, 43 němskich. Na dobrowólnych darach je so nazběrało 26 358,26 hr. Bóh Knjěz žohnuj dary a darićelow!

Nakład Domowina. — Wuchadźa z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jónkróć za mjesac. — Rjadyje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. — Čiše: III-4-9, Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje.